

E-mail
mkarskens@consumentenbond.nl

Doorkiesnummer
070 445 4465

Doorkiesnummer telefax
070-4454591

Uw kenmerk

Ons kenmerk
MV/65365

Datum
7 oktober 2010

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor EZ
t.a.v. B. van der Ham
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp
Warmtelevering

Geachte voorzitter van de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken,

De gezamenlijke consumentenorganisaties¹ hebben met belangstelling kennis genomen van het Algemeen Overleg van uw Commissie met de Minister van Economische Zaken op woensdag 30 juni 2010. Wij vertegenwoordigen gezamenlijk de meeste warmtegebruikers die zijn aangesloten op (stads)verwarmingsnetten en blokverwarmingen.

De gezamenlijke consumentenorganisaties zijn blij met de volgende toezeggingen van de Minister van Economische Zaken tijdens het Algemeen Overleg van 30 juni jl.:

1. een schriftelijke reactie op het onderzoek van de Beco-groep;
2. een aanvullend onderzoek naar de winsten van warmteproducenten;
3. een wijziging van de Warmtewet op de volgende punten:
 - ook de monopolistische producenten worden gereguleerd;
 - de redelijke prijs wordt anders vormgegeven.

De gezamenlijke consumentenorganisaties hebben daarnaast een aantal verzoeken aan Uw Kamer. Het zijn de gebonden afnemers van warmte die de wetgever beoogde te beschermen door middel van de Warmtewet en onderliggende regulering. Dat is ook het doel van de initiatiefwet: consumentenbescherming. Wij hebben de stellige indruk dat dit hoofddoel uit het zicht is geraakt, met name door het beleid om grootschalige stadsverwarming in te zetten voor invulling van duurzaamheidsdoelstellingen en de financiering daarvan.

¹ Aedes, Bewonersvereniging Biesland, Bewonersplatform Ypenburg (Den Haag), Comité Woekerwarmte Breda, Consumentenbond, Vereniging Eigen Huis (VEH), Stichting Actie Giga Joule (Houten), Stichting Niet Meer Dan (Almere), Stichting Platform Sociale Zekerheid Purmerend, Stichting Stadsverwarming Purmerend, VEMW, Woonbond, Wijkraad Stevenshof Leiden

Wij hebben de volgende verzoeken:

1. een aanpassing van de Warmtewet en het Warmtebesluit, zodanig dat via het nmda-principe recht wordt gedaan aan de **bescherming** van **alle** gebonden warmte-afnemers, met een verkleining van de complexiteit en vergroting van de transparantie;
2. een 'second opinion' naar de verschillen tussen de uitkomsten van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer en dat van de Nederlandse Mededingingsautoriteit;
3. het behoud van een terugwerkende krachtregeling.

Conclusies NMa-onderzoek

De gezamenlijke consumentenorganisaties maken bezwaar tegen een aantal conclusies van het NMa-onderzoek² die mogelijk kunnen leiden tot een onrechtmatige wijziging van wet- en regelgeving. Zo delen wij in het geheel *niet* de visie om de terugwerkende kracht naar 1 januari 2007 te schrappen. Reden voor deze visie zou zijn dat de NMa in haar onderzoek naar de effecten van de prijsregulering die in de Warmtewet is vastgelegd, heeft vastgesteld dat er geen overwinsten worden gemaakt door de warmtebedrijven. Hoe kan de NMa deze conclusie trekken wanneer zij in haar onderzoeksrapport tevens vaststelt dat de mede aan de leveringskosten ten grondslag liggende productiekosten (warmteproductie) niet transparant en eenduidig toetsbaar en vergelijkbaar zijn? NMa concludeert op basis van cijfers van 2008 van vier leveranciers dat een terugwerkende kracht regeling de leveranciers 120 mln euro zou kosten. De gezamenlijke consumentenorganisaties trekken enerzijds dit bedrag in twijfel, omdat 2008 geen representatief jaar is, en stellen anderzijds dat wanneer duidelijk is dat de consumenten recht hebben op een teruggave, zij deze ook moeten krijgen, zo heeft ook een recente uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven³ duidelijk gemaakt.

De bezwaren van de gezamenlijke consumentenorganisaties tegen de uitkomsten van het NMa-onderzoek richten zich onder meer op de volgende punten:

- NMa heeft geen inzicht gekregen in essentiële informatie van de warmteleveranciers om tot een goede beoordeling en conclusie te kunnen komen;
- Belangrijke conclusies zijn getrokken op basis van een *redelijke prijs* waarbij onvoldoende is gekeken naar de gehele keten (inclusief warmteproductie);
- Belangrijke conclusies zijn getrokken op basis van een (te hoge, concept) *maximumprijs* die niet daadwerkelijk voldoet aan het nmda-beginsel⁴;
- Mogelijk zijn de genoemde bedrijfsrendementscijfers te conservatief omdat geen rekening is gehouden met de door de leveranciers ontvangen (start)subsidies en hogere aansluitbijdragen en rendementsbijdragen;
- NMa stelt dat warmtenetten niet rendabel zijn bij de huidige (concept) maximum prijs die is gebaseerd op het nmda-beginsel;

² NMa Onderzoek effect Warmtewet op warmteprijs en bedrijfsrendement, nummer 103349 / 262.R1128 d.d. 6 mei 2010

³ College van Beroep voor het bedrijfsleven (Cbb), uitspraak LJN: BM9470, d.d. 29 juni 2010

⁴ Het Niet-Meer-Dan-Anders beginsel houdt in dat een bewoner van een woning die is aangesloten op een warmtenet, voor ruimteverwarming, warm tapwater en koken niet meer betaalt dan een bewoner van een identieke woning met een gasaansluiting. Minder betalen voor warmtelevering mag volgens dit beginsel wel ('redelijke prijs'). Voor toekomstige bewoners is het nmda-beginsel een prijsgarantie.

- NMa stelt dat warmtegebruikers meer gaan betalen dan nu het geval is volgens de 'EnergieNed-tariefsystematiek', een systematiek - door de sector sinds 1993 vanuit zelfregulering toegepast - die volgens de Algemene Rekenkamer⁵ onvoldoende transparant, onvoldoende betrouwbaar en niet-nmda-conform is. Winsten op warmteprojecten konden zo oplopen tot 70 procent;
- NMa-onderzoek steunt weliswaar op gegevens van 104 warmtenetten, maar deze zijn geaggregeerd tot de vier grote warmteleveranciers die deze netten beheren. NMa schept geen inzicht in de rentabiliteit van een afzonderlijk warmtenet;
- Het jaar 2008 is geen representatief jaar;

Conclusie gezamenlijke consumentenorganisaties

Uitgangspunt van de wet- en regelgeving m.b.t. warmtelevering moet zijn consumentenbescherming. Basis is het nmda-beginsel. Dat met warmteprojecten overwinsten gemaakt *kunnen* worden, is al voldoende reden om redelijke tarieven in rekening te brengen. Hoe een eventueel verlies wordt opgelost of gecompenseerd, is geen zaak van de aangesloten warmtegebruiker. De gezamenlijke consumentenorganisaties hebben vooralsnog geen redenen om aan te nemen dat de conclusies van de Algemene Rekenkamer onjuist waren, hetgeen door de conclusies van de NMa wel - in ieder geval indirect - gesuggereerd wordt. Het Rekenkamer-onderzoek heeft een belangrijke rol gespeeld bij de aanvaarding van de Warmtewet door het Parlement. De Rekenkamer heeft laten zien dat de afnemers ook echt bescherming nodig hebben middels regulering en onafhankelijk toezicht door de NMa, omdat zelfregulering door de sector niet blijkt te werken. Op grond van de mededingingsregels geldt dat een monopolist de wettelijke plicht heeft kostengeoriënteerde prijzen te hanteren. De gezamenlijke consumentenorganisaties dringen erop aan dat U de Algemene Rekenkamer nadrukkelijk verzoekt inhoudelijk op de onderzoeksconclusies van de NMa te reageren.

Verzoeken van de gezamenlijke consumentenorganisaties

Op grond van het bovenstaande hebben de gezamenlijke consumentenorganisaties een aantal verzoeken en aanbevelingen:

1. De gezamenlijke consumentenorganisaties constateren dat de door hen ingebrachte zienswijzen grotendeels door EZ ter zijde zijn geschoven; op veel punten ontbreekt daarbij een gedegen motivatie en op enkele punten gebeurt dit op onjuiste gronden. Zij stellen dan ook vast dat de uitwerking van de maximprijs in het Warmtebesluit⁶ van de Minister van Economische Zaken niet voldoet aan het nmda-beginsel, bijvoorbeeld m.b.t. het onderhoud en de afschrijving van een CV-ketel. De Minister gaat uit van een veel te enge invulling van 'de gemiddelde verbruiker' en lijkt er naar te streven dat geen enkele individuele verbruiker ook maar iets te weinig betaalt. Het niet-meer-dan-anders beginsel ter bescherming van de gebonden afnemer wordt daarmee een niet-minder-opbrengsten-dan-anders beginsel ter bescherming van de warmteleverancier. Wij dringen er bij u op aan het Warmtebesluit te heroverwegen en aan te laten passen, met verkleining van de complexiteit en vergroting van de transparantie;

⁵ Algemene Rekenkamer Onderzoek Tariefstelling Stadsverwarming d.d. 24 april 2007

⁶ EZ Ontwerp AMvB houdende regels ter uitvoering van de Warmtewet d.d. 23 november 2009

2. De conclusies van het NMa-onderzoek zijn niet in lijn met de bevindingen van de Algemene Rekenkamer. Het waren die bevindingen die een belangrijke rol hebben gespeeld bij de aanvaarding van de Warmtewet door Uw Kamer. De gezamenlijke consumentenorganisaties dringen dan ook aan op een 'second opinion' naar de verschillen tussen de uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamer en dat van de NMa;
3. Wij stellen voor om de terugwerkende kracht regeling te behouden omdat de consumenten recht hebben op het teveel betaalde aan de warmtebedrijven, in ieder geval in de jaren vanaf 1 januari 2007 zoals ook in de Warmtewet staat. Het schrappen van de terugwerkende krachtregeling is in strijd met het nmda-principe; de winstgevendheid van warmteprojecten mag nimmer in verband worden gebracht met een terugwerkende krachtregeling;
4. Met betrekking tot de reikwijdte van de Warmtewet stellen wij als beginsel voor om alle aangeslotenen op een warmtenet te reguleren en daarmee te beschermen. Wij geven daarbij ter overweging om nadrukkelijk aandacht te besteden aan de bijzondere positie⁷ van de zogenaamde (kleinschalige) blokverwarming.

De gezamenlijke consumentenorganisaties zien met grote belangstelling de door de Minister aan uw Kamer toegezegde schriftelijke reactie op het onderzoek van de Beco-groep en de resultaten van het aanvullend onderzoek naar de winsten van producenten tegemoet. Voorts kijken wij met belangstelling uit naar de voorstellen voor wijziging van de Warmtewet op de punten van de regulering van de monopolistische producenten en de wijziging van de vormgeving van de redelijke prijs. Wij bevelen u van harte aan deze reactie en voorstellen mede te beoordelen op basis van ons schrijven.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Wij zijn te allen tijde bereid ons schrijven mondeling toe te lichten. U kunt hiertoe contact opnemen met Michiel Karskens van de Consumentenbond (tel. 070 – 445 44 39, e-mail: mkarskens@consumentenbond.nl).

Mede namens de gezamenlijke consumentenorganisaties,

Met vriendelijke groet,
Consumentenbond

Bart Combée
directeur

cc De Minister van Economische Zaken

⁷ Voorbeeld: complexen waarbij de corporatie onbeschermde afnemer is die vervolgens aan beschermde afnemers moet doorleveren.